

2010D06426

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vastgesteld .. 2010

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij twee fracties de behoefte de minister voor Ontwikkelingssamenwerking enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over zijn brieven d.d. 3 juli 2009 en 23 december 2009 inzake de bestrijding van kinderarbeid en het recht op onderwijs (Kamerstuk 31 263, nrs.33 en 39)

De minister heeft op de vragen en opmerkingen geantwoord bij brief van 2010. De vragen en opmerkingen van de fracties en de antwoorden van de minister zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ormel

De griffier van de commissie,
Van der Kolk-Timmermans

Inbreng van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA hebben met instemming kennisgenomen van de verschillende initiatieven die de regering tot nu toe ontwikkeld heeft om kinderarbeid op een effectieve manier aan te pakken. Effectief, dat kan alleen door alternatieven te bieden. Kinderarbeid verbieden is geen oplossing, omdat het geldt dat deze kinderen bijdragen aan de gezinskas van levensbelang is. Daarom moet er gezocht worden naar andere manieren van inkomsten genereren voor het gezin. Kinderen zullen niet naar school gaan als dat betekent dat er geen inkomsten meer zijn. Daarover lezen de leden van de fractie van het CDA niets in de brief. Hoe wordt dat aangepakt?

Uiteraard moeten kinderen naar school en niet werken, daarom onderschrijven de leden van de fractie van het CDA de aanpak om bestrijding van kinderarbeid één op één te koppelen aan onderwijs, middels het Education for All/Fast Track Initiative (EfA/FTI). Dat onderwijs moet wel toegesneden zijn op de situatie van de kinderen. Wat zijn tot nu toe de resultaten hiervan? Het is de leden van de fractie van het CDA bekend dat de ILO goede programma's hiervoor heeft. Deze leden kunnen uit de brief niet opmaken of ook op dit gebied met ILO wordt samengewerkt, omdat niet duidelijk is wat de inhoud is van de samenwerkingsprogramma's met ILO. ILO heeft ook goede programma's om vakbonden te betrekken bij de strijd tegen kinderarbeid, welke stappen worden er op dat gebied gezet? Ook blijft onduidelijk in welke landen wordt samengewerkt met ILO. Graag een reactie en motivatie waarom juist in die landen en niet in andere. Kan de regering nader ingaan op deze samenwerkingsprogramma's en de resultaten daarvan?

De leden van de fractie van het CDA-fractie onderschrijven van harte de aanpak via interdepartementaal beleid, zoals aangegeven in de brief van 3 juli jl. Met name natuurlijk vanuit het ministerie van Economische Zaken zouden de nodige stappen verwacht mogen worden ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. De leden van de fractie van het CDA onderbouwen dit graag op basis van een voorbeeld uit de praktijk. In India is kinderarbeid officieel verboden. Maar zolang controle op het naleven van een dergelijke regels praktisch onuitvoerbaar is, en niets gebeurt, is er natuurlijk een probleem. Op wat voor manier wordt dit handhavingsprobleem in India aan de orde gesteld in contacten met, in dit geval, de Indiase overheid? En welke rol speelt Europa daarbij?

In het verlengde hiervan: de leden van de fractie van het CDA vinden het van belang dat consumenten bewust keuzes kunnen maken en dus goed geïnformeerd zijn. Hierbij vervullen maatschappelijke organisaties een belangrijke rol. Daarnaast hebben bedrijven een belangrijke verantwoordelijkheid consumenten beter te informeren over de manier waarop producten tot stand komen? Op welke manier wordt dit bevorderd? Specifiek in het geval van kinderarbeid? En welke taak ziet de minister van Buitenlandse Zaken daarbij voor zichzelf?

De leden van de fractie van het CDA vinden het van groot belang dat er op Europees niveau afspraken worden gemaakt op het gebied van bestrijding van kinderarbeid. Hoe staat het met die discussie? Op welke termijn kunnen maatregelen ten aanzien van een Europees handelsverbod en ten aanzien van producten die door kinderarbeid zijn gemaakt tegemoet worden gezien?

Inbreng van de fractie van de Christen Unie

De leden van de fractie van de ChristenUnie waarderen de inzet van de regering in de strijd tegen kinderarbeid in het algemeen en specifiek voor de integratie van onderwijs en bestrijding van kinderarbeid, zoals gevraagd in de motie Voordewind c.s. (31 700 V 51). De leden vinden het goed dat een expertmeeting is belegd zodat relevante partners mee kunnen denken over de beste manieren om onderwijs en kinderarbeid te integreren. De leden van de fractie van de ChristenUnie kunnen zich in grote lijnen vinden in de inzet zoals verwoord in de brief van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking d.d. 23 december 2009, maar hebben wel een aantal vragen en opmerkingen om deze inzet te preciseren.

De reactie van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking op de motie Voordewind concentreert zich op de OS-inspanningen op het gebied van onderwijs, als onderdeel van een integrale strategie. Het is begrijpelijk dat in deze reactie niet de gehele strategie uit de doeken wordt gedaan. Maar ook bij onderwijs en het bestrijden van kinderarbeid is de OS-invalshoek niet de enige invalshoek. De gevraagde «samenhangende interdepartementale strategie» is niet alleen nodig voor het grote doel, maar ook voor de verschillende onderdelen van de strijd tegen kinderarbeid, zoals in dit geval onderwijs. Op wat voor manier dragen andere departementen, bijvoorbeeld het Ministerie van Economische Zaken of het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij aan de integratie van onderwijs en bestrijding van kinderarbeid? Is er op het snijvlak van onderwijs en bestrijding van kinderarbeid sprake van een interdepartementale strategie, of is die strategie er alleen voor de strijd tegen kinderarbeid in het algemeen? Er wordt bijvoorbeeld ingezet op de verbetering van de relevantie van onderwijs. Is daar niet een mooie rol weggelegd voor het ministerie van Economische Zaken om bedrijven te stimuleren en te ondersteunen om hier een rol in te spelen? Gaat de regering de voornemens op het gebied van kinderarbeid en onderwijs, in het kader van een interdepartementale strategie, ook inbrengen in de «decent work agenda» en de nieuwe MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) initiatieven (zoals het Initiatief voor Duurzame Handel), die het kabinet ondersteunt?

In de brief van 23 december 2009 geeft de minister voor Ontwikkelingssamenwerking aan dat ambassades in onderwijs-partnerlanden wordt verzocht te bevorderen dat preventie en bestrijding van kinderarbeid in de onderwijsprogramma's wordt geïntegreerd. In verband daarmee vernemen de leden van de ChristenUnie graag van de regering of de programma's voor basisonderwijs die Nederland bilateraal en multilateraal steunt een aanpak hebben om ook moeilijk bereikbare kinderen (met name werkende kinderen, waaronder meisjes die thuis werken) naar het reguliere dagonderwijs te krijgen. Zo ja, hoe ziet die aanpak er uit en wat zijn de resultaten daarvan?

In het onderwijs blijkt in veel landen sprake te zijn van marginalisering doordat bepaalde kwetsbare groepen worden gemarginaliseerd en uitgesloten van onderwijs. Kinderarbeid en marginalisering hangen nauw samen: vaak zijn kinderen uit die meest kwetsbare groepen ook de kinderen die onder slechte omstandigheden kinderarbeid verrichten. De minister voor Ontwikkelingssamenwerking geeft aan dat hij zich inzet voor verbetering van de toegang tot onderwijs in de armste regio's. Is de regering bereid deze focus te verbreden naar gemarginaliseerde en kwetsbare groepen, bijvoorbeeld op basis van etniciteit?

Wat de leden van de fractie van de ChristenUnie betreft zet de minister terecht in op flexibele programma's om deelname van potentiële en ex-kinderarbeiders aan het onderwijs te bevorderen. Valt daar onder ook een inzet voor brug- of overgangsonderwijs om voormalig kindarbeiders

voor te bereiden om in te stromen in het formele onderwijs in een klas die past bij hun leeftijd? En betekent de inzet op instroom in formeel onderwijs dat non-formele initiatieven geen deel uitmaken van de Nederlandse inzet? Indien dat zo is, kan de regering aangeven hoe zich dat verhoudt met de ondersteuning van maatschappelijke organisaties, gelet op het feit dat juist veel maatschappelijke organisaties gebruik maken van non-formeel onderwijs om kinderen klaar te stomen voor het formele onderwijs, zoals bijvoorbeeld ook aangegeven in het UNESCO Global Monitoring Report over onderwijs (2010)? En om door te gaan op de steun aan maatschappelijke organisaties: op wat voor manier en via welk programma gaat de regering ondersteuning bieden aan maatschappelijke organisaties die zich beijveren voor bestrijding van kinderarbeid en het bevorderen van onderwijs? Denkt de regering daarbij bijvoorbeeld ook aan onderwijsvakbonden en maatschappelijke organisaties in de landen zelf?

De leden van de fractie van de ChristenUnie maken graag van de gelegenheid gebruik om op basis van deze brieven van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking alvast vooruit te kijken naar de *Global Child Labour Conference* die mei 2010 in Den Haag gehouden wordt.

De leden hebben een aantal vragen in relatie tot deze conferentie:

- Gaat Nederland de resultaten van de expert meeting inbrengen bij de ILO (International Labour Organization) ten behoeve van het vierjaarlijkse ILO Global Report over kinderarbeid dat medio mei 2010 wordt gepresenteerd?
- Is de regering bereid zich in te zetten voor een bredere focus van deze internationale kinderarbeidconferentie op basis van de resultaten van de expert meeting, waarin het belang werd onderstreept van integrale programma's op basis van beide ILO Conventies op het gebied van Kinderarbeid (C138 en C182), in plaats van de smallere focus op de ergste vormen van kinderarbeid? Immers, de koppeling van onderwijsprogramma aan de bestrijding van kinderarbeid – en trouwens ook Millenniumdoel 2 – houdt in dat alle kinderen in 2015 toegang tot het basisonderwijs hebben en niet alleen de kinderen die het ergste werk doen.

Ten slotte hebben de leden van de fractie van de ChristenUnie een opmerking over het initiatief van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking om een Millenniumakkoord te sluiten over kinderarbeid en zorg. Kan de regering meer in detail treden over dit akkoord? Wat is het doel, wie gaat de regering daarbij betrekken, en voor wanneer zou zo'n akkoord er moeten liggen? Streeft de regering er naar dit akkoord voor de internationale kinderarbeidconferentie van mei te sluiten?